

Protokoll från Kärnavfallsrådets rådsmöte nr 2/2014

Datum: 18 mars 2014

Tid: 09.00-16.00

Plats: Karlavägen 100A, Garnisonen, sammanträdesrum Generalen

Ledamöter: Carl Reinhold Bråkenhielm (**CRB**), ordförande
Karin Högdahl (**KH**), vice ordförande,
Lennart Johansson (**LJ**)
Sophie Grape (**SG**)
Willis Forsling (**WF**)

Sakkunnig: Ingvar Persson (**IP**),

Kanslichef: Holmfridur Bjarnadottir (**HB**), punkt 1 tom 7

Sekreterare: Johanna Swedin (**JS**)
Peter Andersson (**PA**)

1. Mötets öppnande, föredragningslista

Beslut: Föredragningslistan fastställdes och **CRB** förklarade mötet öppnat.

2. Reflektioner från ledamöter

KH har fått en MKB-förfrågan som handlar om bergörelser i Pyhäjoki där man planerar ett nytt finskt kärnkraftverk.

SG har tillsammans med **WF** och **HB** träffat miljöminister Lena Ek för att lämna över 2014 års kunskapslägesrapport. Ministern var nöjd med rapporten och rådets arbete i övrigt.

IP har tillsammans med **TK** och **CRB** varit i Phoenix på [WM Symposium](#). Det var särskild fokus på det slutförvaring i Sverige och Finland den första dagen och det fanns representanter från Kärnavfallsrådet, SSM, SKB och Östhammars kommun på plats.

IP arbetar åt Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) med att se över remissvar som skickats in med anledning av SSM:s remiss om förändringar i finansieringslagstiftningen

WF har kontaktat KTH forskarna Peter Szakalos och Christofer Leygraf för att diskutera kopparkorrosionsfrågan. **WF** ska tillsammans med **CRB**, **KH** och Hannu Hänninen träffa Mats Boman, Uppsala universitet, för att diskutera resultaten från hans kopparkorrosionsförsök.

LJ berättar att det är svårt att få gehör för projekt som klassas som strålskyddsforskning. SSM och diverse lokala fonder har räddat situationen, men detta upplevs inte som någon långsiktigt stabil lösning. Det har funnits visst hopp om stöd från EU men nu ser det ut som att detta kommer att bli svårt för sökanden från Sverige, eftersom man satsar i huvudsak på stora projekt, där det kan

bli svårigheter för svenska universitet att få den nationella medfinansiering som krävs. [Nationalkommittén för strålskyddsforskning \(NKSSF\)](#), där **LJ** ingår, är i färd med att kalla samman anslagsgivare, avnämnnare och andra intresserade, till ett möte den 12 maj för att presentera och diskutera problemen.

Departementet har förlängt **HBs** anställning som kanslichef till och med december 2016. Hon kommer att vara föräldraledighet från 16 april och kommer nu gradvis att trappa ner sin arbetstid. **HB** planerar att börja arbeta igen 1 februari 2015.

3. Kärnavfallsrådets granskning av Fud-programmet 2013

Viktiga datum:

16 april	Färdiga utkast av texter inför telefonmöte
23-25 april	Telefonmöten
28 april	Färdiga texter till kansliet
6 maj	Beslut om Rådets Fud-yttrande
12 maj	Texterna helt klara
12 maj	Texterna mallas och rapporten trycks. Översättning
16 juni	Rapporten överlämnas/översänds till Miljödepartementet

CRB poängterar att läsbarheten i yttrandet ska vara hög.

HB presenterade konsulten Ove Stephanssons synpunkter på SKB:s Fud-program.

Konsulten Lars Marklund presenterade sina synpunkter på Fud-programmet.

Beslut: Författarna till de olika delarna av yttrandet identifierar eventuella allvarliga brister i SKB:s Fud-program.

Varje kapitel börjar med en sammanställning av de viktigaste synpunkterna och en kort inledning.

Kansliet ansvarar för kapitel 1, Kärnavfallsrådets sammanfattande bedömning.

Referenser bör skrivas enligt följande: **Se exempel nedan från Klr 2014 (SOU 2014:11).**

4. Kärnavfallsrådets seminarium 8 april

Den 8 april anordnar Kärnavfallsrådet ett seminarium med titeln *Kunskapsläget inom kärnavfallsområdet – resultat från studier bland politiker och allmänhet*. Vid seminariet kommer resultaten från den telefonintervju med reksdagsledamöter som genomfördes under 2013 att presenteras. **JP** författar en rapport med reflektioner från resultaten. Länk till [programmet](#).

5. Kunskapslägesrapport 2015

Innehållet i 2015 års kunskapslägesrapport (Klr) diskuterades. De områden som föreslås ingå i kommande KLR är Kunskapsbevarande/kunskapsöverföring, Safeguards/Kärnämneskontroll och

övervakning/monitorering (*eng: monitoring innebär att övervaka, hålla ögat på, uppmärksamma osv, vanligen med bibetydelsen övervaka för att kontrollera och åtgärda*).

6. Studiebesök till Ryssland eller Wien

Kärnavfallsrådet har planerat att åka på studiebesök till Ryssland. Den Ryska utrikespolitiken har nu gjort att rådet beslutar att ändra sina planer och istället planerar att åka till Wien. Den 20-24 oktober anordnar IAEA ett symposium med titeln [Symposium on International Safeguards: Linking Strategy, Implementation and People](#) och förslagsvis läggs ett studiebesök hos IAEA i samband med detta.

Beslut: Kansliet kontaktar IAEA om möjligheter att göra ett program.

7. Presentation av Nils-Axel Mörnerns forskning

Nils-Axel Mörnerns presenterade sin forskning. Se bifogad presentation.

8. Möte med SERO

Roland Davidsson och Leif Göransson från SERO presenterade sina synpunkter. Se bifogad presentation.

9. Övrigt

- möte med NWTRB i Stockholm 2–3 april

Delar av [NWTRB](#) har tittat på SKB:s Fud-program. Den 2-3 april träffar Kärnavfallsrådet ordföranden [Rodney C. Ewing](#) och ledamoten [Gerald S. Frankel](#), samt personal från NWTRB:s kansli för att diskutera innehållet i Fud-programmet.

- Remiss enligt Espokonventionen MKB för en ny kärnkraftreaktor i Pyhäjoki i norra Finland. <http://www.naturvardsverket.se/finsk-karnkraft>

Beslut: Kärnavfallsrådet avstår från att svara på remissen eftersom ny kärnkraft ligger utanför rådets uppdrag. En separat miljökonsekvensbeskrivning om kärnavfallet från reaktorn kommer att publiceras senare.

- konferens i Moskva, 9–11 april, [Nuclear Energy, Society and Safety 2014](#).

- konferens i Karlsruhe, International Symposium on Solubility Phenomena and Related Equilibrium Processes (ISSP) -16, 21–25 July 2014. <https://issp16.ine.kit.edu/>

WF informerade om konferensen

- konferens i Verdun, Frankrike, 15–17 september, <http://www.oecd-nea.org/rwm/rkm/>

CRB informerade om konferensen

Rådets verksamhet 2014

2-3 april	Rådet diskuterar SKB:s Fud med NWTRB
8 april	Seminarium: Kunskapsläget inom kärnavfallsområdet – resultat från studier bland politiker och allmänhet
23-25 april	Telefonmöten om Fud
6 maj	Rådsmöte 3, beslut om rådets Fud-granskning
28 augusti	Rådsmöte 4
14-16 oktober	Rådsmöte 5 (Studiebesök)
3 december	Rådsmöte 6
Övriga viktiga datum	
10-11 april	Symposium “Atomic Energy, Society, Safety-2014” Moskva
15-19 juni	Symposium on Ethics of Environmental Health
21-15 juli	International Symposium on Solubility Phenomena and Related Equilibrium Processes (ISSP)
15-17 September	Konferens i Verdun, Frankrike, “Constructing Memory”
25-26 September	Symposium i Köln: Key topics on deep geological disposal
23 - 26 mars 2015.	Konferens i Bryssel, Clays in Natural and Engineered Barriers for Radioactive Waste Confinement. www.clayconferencebrussels2015.com

Justeras:

Carl Reinhold
Ordförande

Vid protokollet:

Johanna Swedin
Peter Andersson
Sekreterare

Exempel på referenser från Kunskapslägesrapport 2014

Tidsskrift:

Franklin, A. (1994), ”How to avoid the experimenters’ regress”,
Studies in History and Philosophy of Science 25, s. 463–491.

Bok

Kajiser, A. och Högselius, P. (2007), *Resurs eller avfall? Politiska beslutsprocesser kring använt kärnbränsle*. R-07-37. Stockholm: SKB.

Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt, M1333-11, aktbilaga 143. *Milkas yttrande om SKB AB:s ansökan om tillstånd enligt miljöbalken och kärntekniklagen till anläggningar i ett sammanhängande system för slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall*.

Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt, M1333-11, aktbilaga 281. Mörner, N.-A., *Dry Rock Deposit*.

SKB publikationer:

Rapport utan frf:

SKB (2010), *Geosphere process report for the safety assessment SRSite*. TR-10-48. Stockholm: Svensk Kärnbränslehantering AB.

Rapport med frf:

Odén, A. (2013), *Förutsättningar för borrhning av och deponering i djupa borrhål*. Rapport SKB P-13-08, 1–76. Stockholm: Svensk Kärnbränslehantering AB.

Söderberg, O. (2012), *SKB:s program för samhällsforskning 2004 – 2011 En utvärdering*. SKB P-12-14. Stockholm: SKB.

Hökmark, H., Lönnqvist, M. och Fälth, B. (2010), *THM-issues in repository rock. Thermal, mechanical, thermo-mechanical and hydro-mechanical evolution of the rock at the Forsmark and Laxemar sites*. Rapport TR-10-23. Stockholm: Svensk Kärnbränslehantering AB.

SKB (2011), *Ansökan om tillstånd enligt lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet till uppförande, innehav och drift av en kärnteknisk anläggning för slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall*. Stockholm: Svensk Kärnbränslehantering AB.

SKB (2013), *Fud-program 2013. Program för forskning, utveckling och demonstration av metoder för hantering och slutförvaring av kärnavfall*. Stockholm: Svensk Kärnbränslehantering AB.

SOU:er

SOU 2013:11 *Kunskapsläget på kärnavfallsområdet 2013. Slutförvarsansökan under prövning: kompletteringskrav och framtidsalternativ*. Kärnavfallsrådet. Stockholm: Fritzes.

SOU 2012:7 *Kunskapsläget på kärnavfallsområdet 2012 – långsiktig säkerhet, haverier och global utblick*. Kärnavfallsrådet. Stockholm: Fritzes.

SOU 2011:14 *Kunskapsläget på kärnavfallsområdet 2011: geologin, barriärerna, alternativen*. Kärnavfallsrådet. Stockholm: Fritzes.

SOU 2010:6 *Kunskapsläget på kärnavfallområdet 2010 – utmaningar för slutförvarsprogrammet*. Kärnavfallsrådet. Stockholm: Fritzes

Rapporter Kärnavfallsrådet:

Kärnavfallsrådet (2009), *Mechanisms of Copper Corrosion in Aqueous Environments; A report from the Swedish National Council for Nuclear Waste's scientific workshop on November 16, Stockholm 2009*. Report 2009:4. Stockholm: Fritzes

Bjällås, U. och Persson, I. (2011), *Tillståndsprövningen enligt miljöbalken och kärntekniklagen*. Rapport 2011:2. Kärnavfallsrådet. Stockholm: Fritzes.

Hämtat från internet:

Rapport:

Åhäll, K.-I. (2011), *Deponeringsdjupets betydelse vid slutförvaring av högaktivt kärnavfall i berggrunden, en karakterisering av grunda och djupa slutförvar*. Rapport framtagen på uppdrag av Kärnavfallsrådet. www.karnavfallsradet.se/publikationer/rapporter/externarapporter (hämtad 2013-02-03).

Hemsida:

Generation IV International Forum, <http://www.gen-4.org/> (Hämtad 2014-01-23).

Presentation:

Snellman, Margit, "Performance of the buffer and uncertainty management in the Finnish safety case TURVA-2012". Föredrag vid Kärnavfallsrådets symposium *New insights into the repository's engineered barriers*, Stockholm, 20-21.11.2013. <http://www.karnavfallsradet.se/utfragningar-seminarier/newinsights-into-the-repository-s-engineered-barriers-2013> (hämtad 2014-01-23).

Lagtext:

Regeringens propositioner:

Proposition 1972:111 angående regional utveckling och hushållning med mark och vatten.

Proposition 1980/81:90 om riktlinjer för energipolitiken.

Lagar Svensk författningssamling

Byggnadslagen (1947:385), Bostadsdepartementet.

Lag (1977:140) om särskilt tillstånd att tillföra kärnreaktorer kärnbränsle m.m. (villkorslagen).

Lag (1984:3) om kärnteknisk verksamhet, Miljödepartementet